

KENIJA – DRŽAVA NASPROTIJ**Mateja Vahčič**

UDK 916.762

KENIJA – DRŽAVA NASPROTIJ**Mateja Vahčič**, OŠ Prežihovega Voranca Jesenice, Tomšičeva 5, 4273 Jesenice, Slovenija

Država ob vzhodni obali Afrike je zaradi pokrajinskih značilnosti in raznolikosti ter pisanosti živalskega in rastlinskega sveta ena najbolj obiskanih v Afriki. Članek predstavlja njen zgodovinski razvoj ter temeljne geografske značilnosti, posebnosti rastlinstva in živalstva ter dva izmed 52 narodnih parkov.

Kenija je dežela s stoterimi obrazi. Prvi, ki ga zaznaš, je radoveden, črn obraz s sijočimi očmi, ki se zazro vate in te prepoznajo kot bogatega bwano gospoda. Takoj nato te vroče sonce še enkrat opomni, da si bel. In vsa dežela te neprestano opozarja, da je treba o njej pač nekaj vedeti, če hočeš tu preživeti.

Kajti 582.646 km² velika Kenija je pokrita tako s puščavo kot s savano, pragozdovi in celo zaledeneli gorami. Razteza se ob vzhodni obali Afrike. Na severu meji z Etiopijo in Somalijo, na jugu s Tanzanijo in na zahodu z Ugando. Ekvator jo razdeli na skoraj enaki polovici. Dvajset gorskih vrhov je višjih od 2000 m in pet velikih masivov se dviguje nad 3000 m. Vzpenjajoč se od morske obale do najvišje gore Mt. Kenije (5199 m) je ta dežela polna visokih planot, ki se dvigujejo kot stopnice in ponekod ustvarjajo vtis prostranih ravnin.

Dejansko lahko ločimo tri območja (12):

- k Nizki Keniji prištevamo redko naseljeno, z grmičevjem poraslo suho ravnino na vzhodu ter nerodovito vulkansko nižino, vključno z jezerom Turkana in nekaj osamljenimi gorami na severozahodu,
- k Visoki Keniji spada jugozahodni del, kjer je srce dežele in kjer živi 85 % vsega prebivalstva; ta del obkroža centralni masiv s snegom pokrite Mt. Kenije in Aberdarov (3994 m); na zahodu, na meji z Ugando se dviguje še vulkanski Mt. Elgon (4321 m),
- ostali del jugozahodne Kenije predstavlja visoka planota (2500–3000 m), razrezana s skoraj navpičnimi stenami Velikega tektonskega jarka, ki od jezera Turkana poteka skozi Deželo Masajev. Dno jarka je še vedno nad 1000 m visoko ter razdrobljeno v kotline z manjšimi jezери in vmesne vulkanske vzpetine.

UDC 916.762

KENIJA – THE LAND OF CONTRAST**Mateja Vahčič**, Osnovna šola Prežihovega Voranca Jesenice, Tomšičeva 5, 4273 Jesenice, Slovenia

The country on the Africa's east coast is due to its picturesque landscape and numerous animal and plant species one of the best visited in Africa. This article represents its historical development and basic geographical characteristics, particularity of flora and fauna and two of its 52 national parks.

V Keniji so največja zemeljska tektonska premikanja potekala z vmesnimi prekinitvami v srednjem miocenu in poznem pliocenu (med 12 in 5 milijoni let), sledeč seriji starejših premikov v obdobju jure (pred 45 milijoni let). V obdobju miocena so obsežni izbruhi lave prekrili področja Kapiti, Simbara, Samburu in Kericho. V zadnjem milijonu let je v osrednjem delu jarka nastalo še manjše omrežje prelomnic.

Da so tektonske sile še vedno dejavne, dokazuje izbruh vulkana Teleko ob južnem robu Turkanškega jezera. V zadnjih 600 letih je prišlo do večjih izbruhov tudi na področju ognjenikov Menengai in Longot ter Chyulu gričev (12).

Tla so tu še vedno iz hrapave zrnate lave in le po dežju požene nežna trava. Takrat je pogled nanjo čudovit, kajti trava ustvari videz zelenega plašča, ki prekriva goličavo. Voda tu ponikne in se pod pokrovom lave združi z vodo, ki priteka izpod 100 km oddaljenega Kilimandžara. Na dan prihaja kot izviri

Slika 1: Chyulu Hills. Zavzemajo površino 471 km², segajo do 80 km daleč, so eno najmlajših pogorij na svetu, starost lave cenijo na 400 do 500 let. (Foto: M. Vahčič.)

Slika 2: Izviri Mzima – vir čiste, sveže vode do 500 milijonov litrov na dan. Od tu je bil do Mombase leta 1890 zgrajen 150 km dolg vodovod, ki poteka čez suho področje Zahodnega Tsawa. Da bi nadzorovali in zaščitili izvir, so Britanci zgradili utrdbo. Izvir je tudi življenjsko okolje za številne ribe, krokodile in povodne konje. (Foto: M. Vahčić.)

Mzima v zahodnem delu narodnega parka Zahodni Tsawo.

Izviri vseh kenijskih rek so v velikih gorovjih osrednjega dela Kenije. Toda razen Nzoia, Yala, Mare, Galane in Tane vse reke in pritoki presahnejo. Večletno pomanjkanje vode ostaja eden od velikih kenijskih problemov. Med vsemi rekami sta plovni samo spodnja tokova Tane in Sabakija.

Glede padavinskega režima so v Keniji velike razlike, kajti v severovzhodnih predelih pade manj kot 250 mm dežja, medtem ko v visokih gorah količina preseže 2000 mm.

Ločimo dve deževni obdobji: prvo, daljše od konca marca do maja, in drugo, krajše od novembra do sredine decembra. Količina padavin se povečuje v višinah nad 1600 m. V višinah, zlasti med 2500 in 3000 m, nastaja plast oblakov. Zaradi oblačnosti je večja vlažnost in meglenost. Nad 3100 m se količina padavin začne zmanjševati, saj je kondenzacijska plast nižje. Na 2800 m jih pade 1000 mm let-

no in nad 4000 m le 530 mm (13). Snežna meja v tropskih gorah je na višini okoli 5300 m (Kilimanđaro).

Nizka vzhodna Kenija je zelo suha in vroča, (temperatura med 24 in 28 °C); le južno obrobje v okolici Mombase dobiva več padavin (1300 mm). Zrak je tu zato nasičen z vlago in pogoste so kratkotrajne plohe. Ozračje rahlo ohladi monsun, imenovan kaskazi, ki s severovzhoda piha od novembra do marca. Ostali del leta pa z jugovzhodne smeri piha veter, imenovan kusi.

Visoka Kenija ima ugodnejše podnebne razmere. Srednje mesečne temperature so pod 20 °C, letna količina padavin pa se giblje okoli 1000 mm. V Nairobiju je na nadmorski višini 1670 m in v oddaljenosti 500 km od morja podnevi prijetno toplo, ponoči pa je zrak osvežilen.

Kenija je raj za ljubitelje rastlin in živali, saj tu živi številne rastlinske in živalske vrste. Vlažna obrežna območja so porasla s palmami in velikimi akacija-

mi, obronki gora so pokriti z gozdovi, ravnine so posejane s kruhovci (baobabi) in trnovci.

Poleg dreves je veliko grmičevja, praproti, orhidej, lian, gliv in lišajev. Prvoten gozd prekriva območja ob rekah in pobočjih Mt. Kenije, Aberdarov ter gorovij Shimba in Nandi.

Gozd v Keniji lahko razdelimo na:

- nižinski gozd, ki prekriva obalne griče – Taita Hills, Mt. Kasigan,
- nad 300 m je mešan zimzeleni gozd (prevladuje Afzelia),
- od 800 do 1600 m prevladujeta Ocotea in Newtonia,
- največje predele prekriva gozd na planotah med 1300 in 2000 m nadmorske višine, kjer je količina padavin med 850 in 1000 mm; sem spadata tudi glavno mesto Nairobi in bližnja planota Ngong; ker je podnebje hladnejše, prevladuje Croton,
- nad 2000 m uspevajo Ocotea, brin in bambus,
- ob obali, zlasti ob izlivu reke Tane, so obsežna območja mangrov.

Mangrove igrajo pomembno vlogo kot filter za snovi, ki jih v morje prinašajo reke, hkrati pa služijo kot življenjski prostor za razne oblike morskih organizmov. Pomembna je tudi njihova tržna vrednost, saj jih uporabljajo v gradbeništvu, za oglje in pri strojenju usnja.

Obalna območja so poraščena tudi s kokosovi palmami. Domovina kokosa je neznana. Nekateri trdijo, da je to Polinezija, drugi spet, da je to Južna Amerika in da je pred tisočletji potoval proti zahodu in prek Pacifika prispel do afriške obale (12).

Kokosova palma oskrbuje ljudi z vsem, kar potrebujejo za preživetje. Kokos uporabljajo za hrano in pijačo, ličje pa za pletenje vrvi ter izdelovanje predpražnikov in žimnic. Iz lupine izdelujejo oglje, iz debel gradijo hiše. Najpomembnejši del pa predstavlja posušeno jedro – kopra, ki je visokoproteinsko. Kokos je tudi pomemben izvozni pridelek. Tu je zelo razširjena tudi datljeva palma, ki so jo sem zanesli arabski popotniki. Kljub temu da je možen vir prehrane v sušnejših delih, jo premalo izkoriščajo.

Razen z eksotičnimi akacijami se Kenija ponaša še z več kot 40 vrstami akacij. Znana je Thorn acacia, ki ima izjemno trd les, primeren za gradnjo mostov. Sicer pa njihov les uporabljajo za gorivo, za rezbarjenje in za pridobivanje tanina za usnjarsko industrijo. Nekaj posebnega pa je baobab. Najdemo ga povsod v nižinskih predelih, do nadmorske višine 1300 m. To drevo nenavadnih oblik zraste v obsegu od 5 do 7 m. Gole veje brez listja so videti kot ko-

renine in Britanci so zanj uporabili izraz »upside-down« – od zgoraj navzdol. V miru lahko tako drevo živi stoletja. Toda slonom je všeč njegovo lubje, zato ga lupijo z okli in drevo začne odmirati. Votlo deblo vsebuje velike količine vode, če pa ga razkoljemo, je primerno za izdelovanje kanujev. Listje ima zdravilno vrednost, težki žametni plodovi pa vsebujejo vinski kamen. Rade jih uživajo opice – odtod tudi ime opičji kruhovec.

Že stoletja je kmetijstvo glavna opora kenijskega gospodarstva in eden od glavnih virov dohodka v zunanji trgovini s svetom. Najpomembnejša izvozna pridelka kava (197.000 ton) in čaj (197.000 ton) sta znana po svoji kakovosti. Drugi pomembni izvozni pridelki so še pyrethrum (neke vrste buhača), ananas (202.000 ton) in sisal (39.000 ton) ter sladkorni trs (4.510.000 ton) (3). Večjo pridelavo bi radi dosegli s strokovnim vodenjem manjših posestnikov in razpršitvijo pridelkov. Z načrti, da bi začeli s pridelavo tudi v suhih in polsuhih področjih, se je ministrstvo začelo ukvarjati že leta 1989, vendar je vse skupaj zastalo zaradi nasprotovanja lastnikov zemljišč.

V načrtu imajo tudi usmerjanje malih kmetov, ki jih je največ, v pridelavo za domači trg, veliki posestniki pa naj bi pridelovali predvsem za izvoz. Želijo izboljšati tudi svetovalno kmetijsko službo, ki bi pomagala pri nabavi kakovostnejših semen, zatiranju škodljivcev, izgradnji manjših zajezev in namakalnih sistemov. Pospešujejo pridelavo oljnic, ječmene, tobaka, zemeljskih oreškov, sladkornega trsa. Radi bi izvažali cvetje, sveže sadje in zelenjavo, zlasti pasijonke in jagode. K temu bo prispevala tudi izgradnja velikih hladilnic ob obali, predvsem v Mombasi.

Neizkoriščene so tudi možnosti, ki jih imajo pri predelavi kmetijskih pridelkov. Multinacionalni družbi Del Monte in BAT Industries že leta predelujeta kmetijske pridelke. Mango, pasijonke in papajo predelujejo v sveže sokove ali koncentrate, fižol in korenje konzervirajo, ingver, česen in čebulo dehidrirajo, iz evkaliptusa, jojobe in ricinusa izdelujejo ekstrakte, oglje pa pridobivajo iz mangrov.

Lahko bi povečali tudi proizvodnjo strojenih in nestrojenih kož, ki jih zdaj letno proizvedejo 6,5 milijona (12). Velikega pomena je ribištvo, tako ob morski obali kot ob rekah in jezerih. Vlagajo zlasti v gojilnice morskih rakov, krokodilov in postrvi.

Zaradi obilja tropskih sadežev in pestre narodnostne sestave so tudi prehranske navade prebivalcev zelo različne. Običajna hrana je ugali – gosta

Slika 3: Glavna cesta med krajema Mombasa in Tiwi, ob kateri pogosto prodajajo pripravljeno hrano. (Foto: M. Vahčić.)

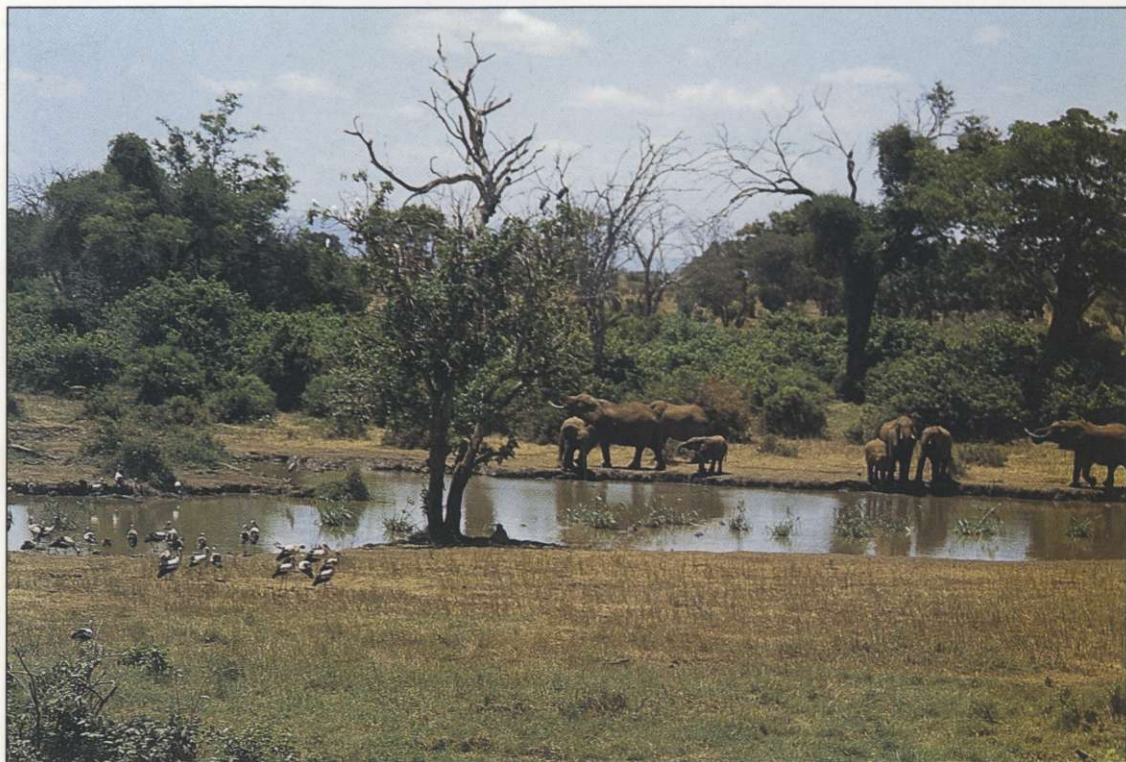
kaša iz koruzne moke, ki jo z roko posvaljkajo v kroglico in jo namočijo v zelenjavno ali mesno omako. Sukuma viki je vrsta špinače, ki je zelo priljubljena. Zanimivo je, da so jo sem zanesli Evropejci. Tu je še irio – priljubljena jed iz graha, ki mu dodajo svežo koruzo in sladek krompir. Jedo jo tako kot ugali, a najraje z mesom. Mesne jedi pripravljajo po pokrajinah zelo različno. Nomadski Masaji uživajo ob kuhani kozji juhi, dobro začinjeno. Kikuji imajo radi pečeno ali kuhano ovco in ribe. V notranjosti dežele so zelo priljubljeni piščanci, obalni prebivalci pa si dobrote potegnejo kar iz morja. Velika je poraba začimb: kardamona, koriandra in raznih mešanic karija. Zanimivo je, da Kikuji začimb sploh ne uporabljajo. Večino zelenjave ljudje pridelajo sami, prodaja poteka na tržnicah, lahko pa kar ob cesti.

Po letu 1963, ko je Kenija dosegla samostojnost, se je hitro začela razvijati tudi industrija. Blago, ki so ga včasih morali uvažati, zdaj proizvajajo doma. Razvite so tekstilna, prehrabena, elektrotehnična in strojna industrija. Dve kemijski družbi pa proizvaja-

ta polivinilni granulati, formaldehid, razne luge, loj za mila. Je tudi nekaj steklarn in tovarn keramike. Glavni industrijski središči sta Mombasa (jeklarna, rafinerija nafte) in Nairobi (predelovalna industrija).

Kljub temu da so geološko raziskali že večino države, pomembnih naravnih bogastev niso našli. Tu so le manjša nahajališča bakra, azbesta, kolumbita, zlata, soli in sode.

Največji devizni priliv ustvari turizem. Leta 1988 je 677.000 turistov ustvarilo 410 milijonov USD deviznega priliva (3). Država si prizadeva, da bi do leta 2000 vsako leto Kenijo obiskalo milijon turistov. Da bi to dosegli, izboljšujejo infrastrukturo, zlasti ceste, ponudbo mednarodnih in krajevnih letališč, še posebno pa se razvijajo turistične agencije, ki ponujajo organizirane ogledne živali v divjini. Zato je registriranih že več kot 173 firm (12), ki se ukvarjajo z vodenjem po narodnih parkih. Nekatere agencije so tako velike, da imajo v zakupu celo »lodge« – lovške kočice ali bolj rečeno hotele v parkih. Druge so se specializirale samo za določene parke ali za opazovanje določenih živali, recimo ptic. Nemiri, ki

Slika 4: V južnem delu parka Tsavo je okoli močnega izvira nastala oaza, kjer se rade zadržujejo živali. (Foto: M. Vahčič.)

so bili pogosti v letošnjem poletju, pa lahko ogrozi-
jo turistični razvoj.

Vodiči, ki so hkrati tudi šoferji, so izredni opazo-
valci, saj morajo paziti tako na razdrapanje maka-
damske ceste kot na živali, ki so v bližini. Vstop v na-
rodni park je dovoljen od sončnega vzhoda, to je
okrog 6.30, do sončnega zahoda okrog 18.45. Med
letom se čas vzhajanja in zahajanja sonca spre-
minja samo za 30 minut.

Kenijski narodni parki zavzemajo 44.359 km²
površine ali 7,6 % državnega ozemlja. Narodnih par-
kov in rezervatov je 52, največji narodni park pa
je Tsavo z 20.800 km² (približna površina Sloveni-
je). Obsega jugovzhodni del države in leži med Nai-
robijem in Mombaso. Deli se na vzhodni in za-
hodni del. Že v času britanske vladavine je bilo to
naseljeno ozemlje Masajev namenjeno za lovski
rezervat. Zlasti je bila cenjena slonovina. Iztreblja-
nje slonov in nosorogov se je nadaljevalo kljub us-
tanovitvi narodnega parka leta 1948. Šele zakoni
s konca sedemdesetih let so preprečili nadaljnje
pobijanje ogroženih živali. Živalstvo obsega več

kot 60 vrst sesalcev, med njimi velike mačke, antilo-
pe, gazele, gnuje, zebre in opice. Precej je tudi slo-
nov, čeprav jih je še pred kratkih ogrožal brezobzi-
ren lov. Sloni so tu nenavadno obarvani, in sicer z rde-
čo barvo. Tega »čudeža« je kriv rdeči prah laterit-
nih tal, s katerim se napudrajo sloni. Še težji je po-
ložaj črnih nosorogov. Leta 1960 jih je bilo v Keni-
ji še 8000, danes pa govorijo o številki 500 (11).
Večino teh je uprava parka premaknila v posebne
rezervate, kjer pričakujejo, da se bodo razmnožili.
Park je raj za ljubitelje ptic, saj je v njem več kot
400 ptičjih vrst.

Ob severovzhodnem vznožju Kilimandžara je na-
rodni park Amboseli. V davniini je bilo na ravnini,
zajeti v park, jezero Amboseli, ki pa se je izsušilo
in sta ga napolnila pepel in lava s Kilimandžara. Zdaj
je to večinoma suho in alkalno ozemlje, na njem pa
sta dva močvirna predela, kjer se pod površjem skriva
nekaj neusahljivih vrelcev. V parku rasejo trnasti
grmi in trave, ki imajo rade alkalna tla, ter močvir-
ske rastline, recimo bičje, ponekod pa so tudi sava-
ne s posamičnimi akacijami. Beseda amboseli izhaja

Slika 5: Narodni park Amboseli ob severovzhodnem vznožju Kilimandžara je bil ustanovljen 1974. (Foto: M. Vahčič.)

iz masajske besede, ki pomeni nizko grmovje. Ta, razmeroma enolična pokrajina, pa je odlično življenjsko okolje za številne živali. Zanimivo je, da se vse te živali po 18. uri začno premikati iz ravnine proti Kilimandžaru, to je iz kenijske na tanzanijsko stran. Domačini pravijo, da jih k temu sili nagon. Ravnina se ob večjem naliivu kaj hitro spremeni v močvirje, ki postane past za živali. Tako v ravnini Amboselija čez noč ostajajo samo povodni konji, ki v popoldanskem času šele začenejo s pašo ob svojih močvirskih kotanjah. Da živali temeljito izrabijo travo, se pasejo v časovnem zaporedju. Prve so večje živali, na primer sloni, bivolji, ki pojedjo grobe trave in stepajo teren. Sledijo zebre in nosorogi, na že prebranih in skrajšanih travnih vrstah pa jim sledijo gnuji in antilope. Krog sklenejo najlažji travojedi, ki tudi zaradi obrambnih razlogov (hiter tek) ljubijo kratko travo, to so gazele in bradavičaste svinje (10).

Najbolj primeren čas za ogled parka je od maja do marca. V januarju, najbolj vročem mesecu, se temperature dvignejo na 30 °C, v juliju pa se gibljejo med 16 in 25 °C. Padavin je tu okoli 800 mm in

so večinoma zgoščene v deževnem obdobju od marca do maja. (4)

Mnogi turisti, ki pa se prevažajo po kenijskih prostranstvih, pa kar nekako pozabljajo na to, da sodi Kenija med tista področja, kjer so se hominidi (predniki človeka) pred dobrimi tremi milijoni let naučili pokončne hoje. To sta skušala dokazati ekscentrični Evropejec, sicer rojen v Keniji, Louis Seymour Baret Lakely, in njegova žena Mary z nekaj uspelimi odpravami v Tanzaniji in Keniji. Po očetovi smrti je delo nadaljeval sin Richard Lakely, ki je kopal v okolici jezera Turkana. Na obrežju so izkopali ostanke zob in lobanjskih kosti, starih približno 3,5 do 4 milijone let (6). Pripisujejo jih Australopitekus afarensis. Ta naj bi že hodil vzravnano, nejasno pa je, ali je izdeloval orodje. Najslavitejša najdba pa je vsekakor lobanja, ki nosi oznako KNM-ER 1470. Pripadala naj bi hominidu, ki je živel pred več kot dvema milijonom let in je imel večjo lobanjo kot avstralopitek. Postavljajo ga na mesto prvega znanega predstavnika rodu Homo, prednika današnje vrste Homo sapiens.

Na ozemlju Kenije so se kasneje dogajale številne selitve narodov. Z juga so prihajala bantajska plemena, iz Sudana nilotska, s severovzhoda pa kušitska. Vse to je podžigalo plemenske spopade, katerih posledice se čutijo še danes. Obalna območja so že pred našim štejetjem spoznavali feničanski pomorščaki, sledili pa so jim perzijski in arabski trgovci. Prvi je to območje opisal Ptolomej okoli leta 150 in podatke že vnesel v »Karto sveta«. Arabski geograf in potopisec Ibn Batuta pa leta 1328 navaja že mnogo več podrobnosti o prebivalstvu obale, zlasti mest Mombasa in Kilwa.

Na začetku 16. stoletja so cvetoče arabske postojanke prevzeli Portugalci, ki jim je bila vzhodna Afrika potrebna predvsem kot oporišče za nadaljnja osvajanja v Indiji. Dvesto let portugalske vladavine označujejo predvsem upadanje trgovine in številni upori domorodcev, kajti Portugalci se niso zanimali za gospodarski razvoj, ampak so pobirali samo davke ter trgovali s slonovo kostjo in zlatom. Portugalska okupacija se je končala leta 1720 in področje je pripadlo omarskemu sultanu. Portugalski trgovci so v Kenijo prinesli tobak, paradižnik, kasavo in danes tako priljubljeno koruzo.

Za območje vzhodne Afrike so kasneje pokazali veliko zanimanje tako Francozi kot Britanci in tudi Nemci. V tej kolonialni bitki je zmagala Velika Britanija in vzhodnoafriška obala je postala njeno vplivno območje. Tako so lahko leta 1895 Britanci Kenijo razglasili za protektorat. Osvajalci so vzeli predvsem tisto, kar jim je bilo najprej na voljo, zemljo. Nastajale so velike farme, ki so bile v lasti Evropejcev, Afričani pa si bili na njih lahko samo slabo plačana delovna sila. Afričane so stlačili v rezerve: Masaje v dva, Kikuje v tri. Sovražnost plemena Kikujev, ki so jo pozneje tudi pokazali, je izhajala iz dejstva, da so milijon Kikujev stlačili na 5100 km² zemlje, medtem ko so se njihovi najbližji sosedi, 4000 evropskih zemljiških posestnikov, šopirili na 41.500 km² zemlje, odvzete Kikujem (7). Ravno to je bil tudi pravi vzrok za gibanje Mau-Mau. Na njene teroristične akcije proti britanskim ustanovam so odgovarjali z okrutnimi policijskimi napadi. Toda naposled je Kenija leta 1963 le postala neodvisna.

Njen prvi predsednik Jomo Kenyatta je uvedel nekakšno na pol demokratično na pol patriarhalno ureditev. Številna nasprotja med plemeni ter bogatimi in revnimi so zatirali s silo, začeli pa so sodelovati

z Zahodom in razvijati gospodarstvo. Po smrti Kenyatte je krmilo države prevzel Daniel Arap Moi, ki si je zgradil močno osebno oblast, a je dokaj neuspešen pri reševanju perečih problemov.

Velik problem predstavlja torej neenotnost prebivalstva. Največ je seveda črnega prebivalstva. Jezikovno se deli na bantajska, nilotska in nilo-hamitska ljudstva. Večina ljudstev in plemen pa se sporazumeva v svahilijskem jeziku. Danes ga kot pogovorni jezik uporablja več kot 60 milijonov ljudi v vzhodni Afriki. Svahiliščina je po izvoru bantajski jezik, ki pa vsebuje številne arabske, azijske in evropske izraze (14).

Bantajci so se sem naselili v obdobju med letoma 1000 pr. n. š. in 1000 n. š. Bili so večji in spretnejši in so uvedli izdelavo železnih izdelkov, ki so jih namenjali za poljedelstvo. So temne polti, svedrastih las in izboklega čela. Ker so se mešali z drugimi ljudstvi, se danes med sabo močno razlikujejo. Dvem tretjinam Kenijcev je bantu jezik materni jezik, najbolj znana bantajska plemena pa so Kikuiji (5,8 milijona), Kambi (3,1 milijona), Meruiji (1,5 milijona), Gusiji (1,8 milijona), Luji (2,1 milijona), Embi, Kuriji, Mbeeri, Mijikendi, Pokomi, Subi in Tharaki (12).

Niloti se tako imenujejo, ker izvirajo iz zgornjega toka Nila. Skoraj vsi so živinorejci. Višji so od Bantajcev in čisto temnejši. Večinoma so nomadi: trdi napadalni ljudje, ki so se velikokrat borili z Bantajci za ozemlje. Najbolj številna nilotska plemena so: Luji (3,4 milijona), Kipsigi (2,9 milijona), Itesi, Marakveti, Nandi, Sabaoti, Samburi, Tugeni, Turkani in najbolj znani Masaji (450.000) (12). Le-ti naj bi nastali z mešanjem Nilotov s Hamiti, ljudmi, ki so živeli pred 1000 leti severozahodno od Turkankega jezera. Masaji so se kasneje selili proti jugu, kjer še danes na velikih širjavah Dezele Masajev (Massailand) pasejo svoje črede.

Sami Kenijci pravijo, da je to edino kenijsko plemo, ki se ga civilizacija ni dotaknila. Živijo tako kot pred stoletji. Kljub prizadevanjem vlade, da bi se šolali, še vedno pošiljajo svoje otroke na pašo namesto v šole. Kot odgovor na vladno proglašitev področja Amboseli za narodni park so Masaji reagirali z množičnim pobijanjem črnih nosorogov in zastrupljanjem levov. Po več letih so se le sporazumeli, vlada pa jim je morala obljubiti, da bo zgradila poseben vodovod za oskrbo z vodo in da jih turisti, ki potujejo skozi njihovo območje, ne bodo nadlegovali. Za prehod prek masajskega ozemlja do parka tako

Slika 6: Masajski vojščaki pri plesu. (Foto: M. Vahčič.)

dobijo turisti oboroženo spremstvo, prepovedano je ustavljanje. Odsvetujejo celo fotografiranje ali snemanje, kajti Masaji se po pokrajini potikajo popolnoma oboroženi z meči, kiji in kopji.

Nilo-hamitske skupine so tri. Severna skupina živi v južnem Sudanu, tik ob ugandski meji. Osrednja skupina je v severovzhodni Ugandi, južna skupina pa v Zahodni Keniji in Tanzaniji. V Keniji živijo številčno majhne skupine teh plemen, in sicer: Boni, Vata, Dahalo, Borani, Burji, Somali. Leta 1993 je bilo vseh Kenijcev črnega porekla 26.462.280, vseh prebivalcev pa 26.985.109. Tako imate zelo malo možnosti, da ne naletite na črn obraz s sijočimi očmi, ki vas bo prijazno pozdravil: jambo, habari (zdravo, kako ste kaj). In to kljub slabi izkušnji, ki jo imajo z belci, kajti zavedajo se, da zdaj ni čas za zamere ampak za zaslužek in promocijo te vroče in lepe dežele.

1. *Leksikon Geografija*. Cankarjeva založba.
2. *Geografija-sodobna enciklopedija*, Mladinska knjiga, Ljubljana, 1969.

3. Natek, K., Perko, D., M. Ž. Huzjan 1993: *Države sveta 1993*, DZS.
4. *Narodni parki sveta*. Mladinska knjiga, Ljubljana, 1993.
5. *Dežele in ljudje*, Afrika južno od Sahare. Mladinska knjiga, Ljubljana, 1993.
6. *Oxfordova enciklopedija zgodovine 1*. DZS, Ljubljana, 1993.
7. Vejnović, D. 1971: *Od plemen do narodov v Afriki*. DZS, Ljubljana.
8. *Ljudstva sveta 3*. Mladinska knjiga, 1980.
9. Medved, J. 1978: *Afrika*. Ljubljana.
10. Kladnik, D. 1991: *Vzhodnoafriški živalski raj*. *Geografski obzornik*, 38/3, Ljubljana.
11. Thorne, R. 1993: *Discover Kenya*. Berlitz Publishing.
12. *Spectrum Guide to Kenya*. Nairobi, 1993.
13. Lovrenčak, F. 1991: *Rastje na Kilimandžaru*. *Geografski obzornik*, 38/3, Ljubljana.
14. Kladnik, D. 1992: *Vzhodna Afrika – od zibelke do valilnice narodov*. *Geografski obzornik*, 39/2, Ljubljana.